

Miloš Forman (18 lutego 1932 w Čáslaviu - 13 kwietnia 2018 w Warren w stanie Connecticut)

*Ten czeski reżyser z Čáslavia
czeski film globalnie rozstawił,
na "czeskiej fali"
w świat się oddalił,
sukces za sukcesem ponawiał.*

(ebs)

Miloš Forman - czeski reżyser filmowy, obecnie zamieszkały i tworzący w Stanach Zjednoczonych.

<https://www.youtube.com/watch?v=U92Opbdt2N4>

Urodził się jako Jan Tomáš Forman 18 lutego 1932 w Čáslaviu. Jest absolwentem Akademii Sztuk Sceniczych w Pradze.

Rozpoczął karierę w Czechosłowacji, kręcił filmy krótkometrażowe i komedie, od początku związany z operatorem Miroslavem Ondříčkem. Czołowy przedstawiciel tzw. czechosłowackiej nowej fali.

W roku 1963 nakręcił film "Czarny Piotruś", światowy rozgłos zdobył w latach 60. XX wieku dzięki filmowi "Miłość blondynki", który otrzymał nagrody na festiwalach w Locarno i Wenecji. Po nim powstał film "Pali się moja panno", choć nie powtórzył już sukcesu "Miłości blondynki".

W 1968 roku wyjechał do Stanów Zjednoczonych na zaproszenie Paramount Pictures, by nakręcić film o amerykańskiej młodzieży "Odłot". Stłumienie praskiej wiosny spowodowało, że Forman pozostał na stałe w Stanach Zjednoczonych i tam kontynuował swoją karierę. Sam film nie odniósł większego sukcesu.

W 1975 roku zekranizował powieść Kena Keseya "Lot nad kukułczym gniazdem". Film ten, jako drugi w historii (pozostałe to "Ich noce" oraz "Milczenie owiec"), został uhonorowany aż pięcioma Oscarami w najważniejszych kategoriach (najlepszy reżyser, najlepszy aktor, najlepsza aktorka, najlepszy film i najlepszy scenariusz) i uznany za arcydzieło filmowe.

<https://www.youtube.com/watch?v=6Sbb2O2QsCE>

Ogromny sukces pozwolił Formanowi nakręcić od dawna planowaną ekranizację kultowego musicalu "Hair", która jednak spotkała się z umiarkowanym przyjęciem ze strony krytyków, ale tym bardziej entuzjastycznym ze strony widzów.

<https://www.youtube.com/watch?v=Cb8luHdpR84>

Po sukcesie przyszła kolej na mniej uznany "Ragtime" i kolejny wielki sukces Formana, adaptacja sztuki Petera Shaffera "Amadeusz". Film ten przyniósł mu kolejnego Oscara za reżyserię oraz wiele innych nagród.

<https://www.youtube.com/watch?v=9jIQiHHMlKA>

Koniec lat osiemdziesiątych przyniósł 2 filmowe adaptacje powieści "Niebezpieczne związki". Nakręcona w 1988 roku wersja Stephena Frearsa została obsypana nagrodami, o rok spóźniony "Valmont" w reżyserii Formana nie wzbudził zainteresowania.

W 1996 roku Forman nakręcił film biograficzny o Larrym Flyncie "Skandalista Larry Flynt", twórcy magazynu pornograficznego Hustler. Obraz starał się zdefiniować granice swobodnej wypowiedzi i wolności słowa, wzbudził kontrowersje w wielu krajach (m.in. w Polsce) śmiałym plakatem. Obraz przyniósł 2 nominacje do Oscara i zdobył Złotego Niedźwiedzia na Festiwalu Filmowym w Berlinie w roku 1997.

W 1999 roku powstała kolejna biografia, film poświęcony amerykańskiemu komikowi Andy Kaufmanowi, "Człowiek z księżycą". Film nie odniósł sukcesu, doceniono natomiast kreację Jima Carreya w tytułowej roli.

W 2006 roku Forman nakręcił swój ostatni do chwili obecnej film, "Duchy Goi" będący fabularyzowaną biografią Francisco Goi.

<https://www.youtube.com/watch?v=9F8MDsrXNek>

W roku 2009 powstał dokumentalny film produkcji czeskiej Miloš Forman: "Co cię nie zabije" (czes. "Miloš Forman: Co tě nezabije") w reżyserii Miloša Smídmajera opisujący wybory życiowe i artystyczne Formana.

Zmarł 13 kwietnia 2018 w Warren w stanie Connecticut.

"W dzieciństwie zachwycali mnie ludzie, którzy mogli pociągnąć za sobą tłumy, opowiadając jakąś historię. Chciałem umieć opowiadać takie historie lepiej od innych, najlepiej na świecie" (w wywiadzie Igora Guškowa, "Wriemia Nowostiej", tł. „Forum”, 22 listopada 2010)

https://www.youtube.com/watch?v=vGUvc5_wf74